27/04/2021

Για τον χρόνο εορτασμού της Αναστάσεως

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας

Απαντήσεις σε ορισμένα ερωτήματα με αφορμή διάφορα δημοσιεύματα και ανακοινώσεις καθώς και απορίες πολλών πιστών για το θέμα του χρόνου εορτασμού της λαμπροφόρου Αναστάσεως και των κανονικών-λειτουργικών προϋποθέσεων της τέλεσης των ιερών ακολουθιών που συνδέονται με αυτήν, δίνει η Ιερά Μητρόπολη Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας με Δελτίο Τύπου που εξέδωσε.

Συγκεκριμένα γίνονται διευκρινίσεις πάνω στα εξής ερωτήματα: Ποιος ήταν ο ακριβής χρόνος της Αναστάσεως του Κυρίου; Πότε αρχίζει η ημέρα της Κυριακής του Πάσχα σύμφωνα με την Εκκλησιαστική παράδοση; Πως εξηγείται η τριήμερη παραμονή του Χριστού στον Άδη; Μπορεί όμως ένας ιερέας να τελέσει δύο Θείες Λειτουργίες το Μ. Σάββατο; Δεν το απαγορεύει αυτό ο κανόνας της εν Αντισιοδώρω τοπικής Ιεράς Συνόδου; Μήπως όμως παραβιάζεται ο Ζ΄ Αποστολικός

κανόνας, που ορίζει να μην εορτάζουμε το Πάσχα (το «Νομικόν Φάσκα») μαζί με το Εβραικό, αλλά πάντοτε μετά από αυτό;

“Η Κυριακή του Πάσχα για την Εκκλησία αρχίζει μόλις αρχίζει η νύκτα του Μ. Σαββάτου και όχι μετά τις 12 το βράδυ (με την σύγχρονη ώρα). Επίσης, δεν υπάρχει ιερός κανόνας που ορίζει, ότι η αλλαγή της ημέρας γίνεται στις 12 τα μεσάνυχτα με το σημερινό ωράριο. Η σύγχρονη ώρα ακολουθεί τον μεταγενέστερο τρόπο μέτρησης του εικοσιτετρα¬ώρου, ο οποίος βασίζεται στην μέση ώρα (η μέσο χρόνο) Γκρήνουιτς που άρχισε να καθιερώνεται στις διάφορες χώρες του κόσμου από τον 19ο αιώνα (1884) και διαφέρει από τον βιβλικό και πατροπαράδοτο τρόπο που μετρούσε και μετρά τις ώρες και τις ημέρες η Εκκλησία. Η προσαρμογή λοιπόν της τέλεσης των ιερών ακολουθιών στο νεώτερο ωρολόγιο έγινε κατ’ οικονομίαν προκειμένου να εξυπηρετήσει τους πιστούς που ζούν και εργάζονται στον κόσμο. Υπάρχουν βέβαια μοναστήρια, όπως αυτά του Αγίου Όρους, που μέχρι σήμερα τηρούν το ηλιακό (η βυζαντινό ωρολόγιο) και με βάση αυτό τελούν τις ιερές ακολουθίες με την πατροπαράδοτη ακρίβεια. ***Έτσι η προσωρινή μετάθεση της τελετής της Αναστάσεως στις 21.00 από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος δεν έρχεται σε αντίθεση με την αρχαία παράδοση της Έκκλησίας μας”,*** αναφέρεται, μεταξύ άλλων, σχετικά με το πότε αρχίζει η ημέρα της Κυριακής του Πάσχα σύμφωνα με την Εκκλησιαστική παράδοση.

Αναλυτικά η ανακοίνωση:

Μὲ ἀφορμὴ διάφορα δημοσιεύματα καὶ ἀνακοινώσεις καθὼς καὶ ἀπορίες πολλῶν πιστῶν γιὰ τὸ θέμα τοῦ χρόνου ἑορτασμοῦ τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως καὶ τῶν κανονικῶν–λειτουργικῶν προϋποθέσεων τῆς τέλεσης τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν ποὺ συνδέονται μὲ αὐτήν, διευκρινίζουμε τὰ παρακάτω ἀπαντώντας σὲ ὁρισμένα ἀπὸ τὰ πιὸ συχνὰ ἐρωτήματα:

1. Ποιὸς ἦταν ὁ ἀκριβὴς χρόνος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου;

• Οὐδεὶς γνωρίζει ἐπακριβῶς τὸν χρόνο τῆς Ἀναστάσεως, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὶς διηγήσεις τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων καὶ τὴν πατερικὴ διδασκαλία. Τὸ μόνο βέβαιο εἶναι ὅτι αὐτὴ ἔγινε πρὶν τὴν πρώτη μαρτυρία γιὰ τὸν σεισμὸ καὶ τὴν μετακίνηση τοῦ λίθου ποὺ ἔκλεινε τὸν Πανάγιο Τάφο. Δηλαδὴ πρὶν τὴν ἐπίσκεψη τῶν γυναικῶν, ποὺ περιγράφει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος (Μθ. 28,1 κ.ἑ.) καὶ περιλαμβάνει τὰ πρόσωπα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου («ἄλλη Μαρία») καὶ τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.• Γιὰ τὴν εὐαγγελικὴ αὐτὴ περιγραφὴ οἱ ἅγιοι Γρηγόριος ὁ Νύσσης, Ἱερώνυμος, Κύριλλος Ἀλεξανδρείας καὶ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ἐξηγοῦν, ὅτι δηλώνει πὼς ἡ Ἀνάσταση συνέβη στὴν ἀρχὴ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος,

δηλαδὴ τῆς Κυριακῆς. Πιὸ συγκεκριμένα: α) Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης ἑρμηνεύοντας τὸ χωρίο «ὀψὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων» (Μθ. 28,1) τονίζει τὰ ἑξῆς: «ὁ μέγας Ματθαῖος μόνος τῶν εὐαγγελιστῶν πάντων τὸν καιρὸν δι’ ἀκριβείας παρεσημήνατο εἰπὼν τὴν ἑσπέραν εἶναι τοῦ σαββάτου ὥραν τῆς ἀναστάσεως.» (Περί τῆς τριημέρου προθεσμίας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ) Δηλαδή: «ὁ μέγας Ματθαῖος, μόνος ἀπὸ ὅλους τοὺς εὐαγγελιστές, τὸ ἐπεσήμανε μὲ ἀκρίβεια, λέγοντας ὅτι μετὰ τὴν δύση τοῦ ἡλίου [τὴν ἑσπέρα] τοῦ Σαββάτου ἦταν ἡ ὥρα τῆς Ἀναστάσεως». β) Ὁ ἅγιος Ἱερώνυμος γράφει στὴν ἐπιστολή του πρὸς τὴν Ἐδιβία (407 μ.Χ.) : «Dominus surrexerit vespere sabbati» (PL 22.987), δηλαδή: «ὁ Κύριος ἀναστήθηκε τὴν ἑσπέρα τοῦ Σαββάτου» καὶ τὸν ἴδιο ὅρο (vespere sabbati) χρησιμοποιεῖ καὶ στὴν περίφημη Vulgata (δική του μετάφραση τῆς Καινῆς Διαθήκης στὰ λατινικά) γιὰ τὸ ἐν λόγῳ χωρίο (Μθ. 28,1). γ) Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας συμφωνεῖ ἐπίσης, ὅτι εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος λέγει ὅτι ἡ Ἀνάσταση ἔγινε τὴν ὥρα ποὺ ἔπεσε τὸ βαθὺ σκοτάδι: «Ματθαῖος γεμὴν τὴν αὐτὴν ἡμῖν ποιούμενος δήλωσιν, ἑσπέρας ἔφη βαθείας οὔσης γενέσθαι τὴν ἀνάστασιν.» (Ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον) καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς μὲ βάση αὐτὴ τὴν παραδοχή (βλ. Λόγος εἰς τὸ Ἅγιον Σάββατον) προσθέτει ὅτι ἀπὸ τὴν ὥρα αὐτὴ σταματοῦμε καὶ τὴν νηστεία: «τελέσαντες τὰς ἁγίας τοῦ Πάσχα ἡμέρας, ἑσπέρᾳ βαθείᾳ τοῦ ἁγίου Σαββάτου καταπαύσομεν τὴν νηστείαν». (Περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν, PG 95,77) «Βαθεία ἑσπέρα» ὀνομάζεται ἡ ἀρχὴ τῆς νύχτας, ἡ ὥρα ποὺ πέφτει τὸ βαθὺ σκοτάδι. (Βλ. Χάρη Σκαρλακίδη, Ἅγιον Φῶς, ὅπου βρίσκουμε μία ἐξαίρετη καὶ πρωτότυπη θεολογικὴ–ἐπιστημονικὴ παρουσίαση καὶ ἀνάλυση ὅλων τῶν παραπάνω ἐννοιῶν καὶ πατερικῶν μαρτυριῶν ἑρμηνειῶν.)

2. Πότε ἀρχίζει ἡ ἡμέρα τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα σύμφωνα μὲ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ παράδοση;

• Γιὰ τὸ σύστημα μέτρησης τῆς ὥρας τῆς ἐποχῆς, τὸ ὁποῖο ἦταν ἡλιακὸ καὶ διατηρήθηκε ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μέχρι σήμερα, ἡ ἔναρξη τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα τοποθετεῖται μετὰ τὴν δύση τοῦ ἡλίου (Μ. Σάββατο). Δηλαδὴ μὲ τὸ σύχρονο ὡρολόγιο σύστημα στὶς 20.00 περίπου τοῦ Μ. Σαββάτου. Πιὸ ἁπλά, ἀφοῦ δύσει ὁ ἥλιος τὸ Μ. Σάββατο, ἀρχίζει ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα. Αὐτὸ ἐννοεῖ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ὅταν γράφει: «ὀψὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων». Ἐπίσης καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἀναφερόμενος στὴν ὥρα τῆς Ταφῆς τοῦ Χριστοῦ γράφει: «καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευή, σάββατον ἐπέφωσκε» (Λκ. 23,54) ἐπιβεβαιώνοντας, ὅτι τὸ τέλος τῆς ἡμέρας καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἑπομένης ταυτίζονται μὲ τὴν δύση τοῦ ἡλίου καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς νύχτας. Αὐτὴ ἡ παράδοση θεσμοθετήθηκε ἤδη στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἀπὸ τὸν Θεό: «ἀπὸ ἑσπέρας ἕως ἑσπέρας σαββατιεῖτε τὰ σάββατα ὑμῶν» (Λευιτ. 23,32). Συνεπῶς ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα γιὰ

τὴν Ἐκκλησία ἀρχίζει μόλις ἀρχίζει ἡ νύκτα τοῦ Μ. Σαββάτου καὶ ὄχι μετὰ τὶς 12 τὸ βράδυ (μὲ τὴν σύγχρονη ὥρα). Ἐπίσης, δὲν ὑπάρχει ἱερὸς κανόνας ποὺ ὁρίζει, ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τῆς ἡμέρας γίνεται στὶς 12 τὰ μεσάνυχτα μὲ τὸ σημερινὸ ὡράριο. Ἡ σύγχρονη ὥρα ἀκολουθεῖ τὸν μεταγενέστερο τρόπο μέτρησης τοῦ εἰκοσιτετρα¬ώρου, ὁ ὁποῖος βασίζεται στὴν μέση ὥρα (ἢ μέσο χρόνο) Γκρήνουιτς ποὺ ἄρχισε νὰ καθιερώνεται στὶς διάφορες χῶρες τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸν 19ο αἰῶνα (1884) καὶ διαφέρει ἀπὸ τὸν βιβλικὸ καὶ πατροπαράδοτο τρόπο ποὺ μετροῦσε καὶ μετρᾶ τὶς ὥρες καὶ τὶς ἡμέρες ἡ Ἐκκλησία. Ἡ προσαρμογὴ λοιπὸν τῆς τέλεσης τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν στὸ νεώτερο ὡρολόγιο ἔγινε κατ᾽ οἰκονομίαν προκειμένου νὰ ἐξυπηρετήσει τοὺς πιστοὺς ποὺ ζοῦν καὶ ἐργάζονται στὸν κόσμο. Ὑπάρχουν βέβαια μοναστήρια, ὅπως αὐτὰ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ποὺ μέχρι σήμερα τηροῦν τὸ ἡλιακὸ (ἢ βυζαντινὸ ὡρολόγιο) καὶ μὲ βάση αὐτὸ τελοῦν τὶς ἱερὲς ἀκολουθίες μὲ τὴν πατροπαράδοτη ἀκρίβεια. Ἔτσι ἡ προσωρινὴ μετάθεση τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως στὶς 21.00 ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἀρχαία παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας.

3. Πῶς ἐξηγεῖται ἡ τριήμερη παραμονὴ τοῦ Χριστοῦ στὸν Ἅδη;

• Μόνον σύμφωνα μὲ ὅσα εἴπαμε παραπάνω ἐξηγεῖται, γιατὶ ὀνομάζουμε τριήμερη τὴν παραμονὴ τοῦ Χριστοῦ στὸν Ἅδη. Ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἐπῆλθε τὸ μεσημέρι τῆς Μ. Παρασκευῆς κατὰ τὴν ἐνάτη βυζαντινὴ ὥρα, μὲ τὸ σύγχρονο ὡρολόγιο στὶς 15.00, (πρώτη ἡμέρα). Ὅταν νύκτωσε ἄρχισε τὸ Μ. Σάββατο (δεύτερη ἡμέρα), γι᾽ αὐτὸ καὶ ἔσπευσαν νὰ Τὸν ἐνταφιάσουν, ὥστε νὰ μὴν βρίσκονται στὸν Σταυρὸ τὰ σώματα τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ληστῶν τὴν ἡμέρα τοῦ ἑβραϊκοῦ Πάσχα. Ὅταν νύκτωσε τὸ Μ. Σάββατο, ἄρχισε ἡ ἡμέρα τῆς Κυριακῆς (3η ἡμέρα). Λίγο ἀργότερα, ἀφοῦ νύκτωσε, σύμφωνα μὲ τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιο, ἔχουμε καὶ τὴν πρώτη μαρτυρία γιὰ τὸν σεισμό, τὸ ἄνοιγμα τοῦ Τάφου καὶ τὴν πρώτη ἐμφάνιση τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ στὴν Θεοτόκο.

4. Κάποιοι ὑποστηρίζουν ὅτι πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν ὁπωσδήποτε 33 ὧρες ἀπὸ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ στὸν Σταυρό, μέχρι τὴν ὥρα τῆς Ἀναστάσεώς Του, γιὰ νὰ ψαλεῖ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη».

• Αὐτὴ ἡ ἄποψη ὑφίσταται μέν, ἀλλὰ δὲν ἀποτελεῖ ἱερὸ κανόνα ἢ κοινὴ παραδοχὴ στὴν πατερικὴ γραμματεία. Ἔχει συμβολικὸ χαρακτήρα, προκειμένου νὰ συνδεθεῖ μὲ τὰ 33 ἔτη τῆς ἐπίγειας παρουσίας τοῦ Κυρίου. Μάλιστα ἕνας γνωστὸς ἱεροκήρυκας καὶ θεολόγος, ὁ μακαριστὸς Ἀρχιμανδρίτης Ἀθανάσιος Μυτιληναῖος ὑπογραμμίζει, ὅτι ἡ ἄποψη αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ τεκμηριωθεῖ, ἀλλὰ ἑρμηνευτικῇ ἀδείᾳ διατυπώθηκε. Διευκρινίζει ἀκόμη: «Σὲ ‘μᾶς ἡ ἀλλαγὴ τοῦ εἰκοσιτετραώρου γίνεται τὰ μεσάνυχτα. Κατὰ τὸ ἑβραϊκὸ ἡμερολόγιο ἐγίνετο ἀπὸ δύση σὲ δύση ἡλίου. Συνεπῶς, ὁ Χριστὸς ἔμεινε 3 ὧρες τὴν Παρασκευή, εἰκοσιτέσσερεις ὧρες τὸ

Σάββατο, εἰκοσιεπτά, καὶ κάποιες ὧρες, ἄγνωστο πόσο, τὴν Κυριακή.» (Ἀπορία 32η, Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία)

5. Μπορεῖ ὅμως ἕνας ἱερέας νὰ τελέσει δύο Θεῖες Λειτουργίες τὸ Μ. Σάββατο; Δὲν τὸ ἀπαγορεύει αὐτὸ ὁ κανόνας τῆς ἐν Ἀντισιοδώρῳ τοπικῆς Ἱερᾶς Συνόδου;

• Στὴν περίπτωση αὐτὴ ἡ τέλεση τῆς Θ. Λειτουργίας τὸ πρωὶ καὶ τὸ βράδυ τοῦ Μ. Σαββάτου (περίπου στὶς 22.00), δὲν γίνεται κατὰ τὴν ἴδια ἡμέρα, ὅπως ἐξηγήσαμε παραπάνω, ἐπειδὴ πραγματοποιεῖται μετὰ τὸ ἑσπέρας τοῦ Μ. Σαββάτου, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, ποὺ ἔχει ἤδη ἀρχίσει μετὰ τὴν δύση τοῦ ἡλίου. Ἄρα δὲν ὑπάρχει καμία σύγκρουση μὲ τὸν ἐν λόγῳ κανόνα, ὁ ὁποῖος θεσπίσθηκε σὲ ἐποχὴ (613 μ.Χ.) ποὺ ὅλοι θεωροῦσαν δεδομένο, ὅτι ἡ ἔναρξη τῆς ἑπομένης ἡμέρας γίνεται μετὰ τὴν δύση τοῦ ἡλίου.• Ἐπιπλέον, πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι κατὰ τὴν παράδοση τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τελοῦνται δύο Θεῖες Λειτουργίες κατὰ τὴν ἴδια Ἐκκλησιαστικὴ ἡμέρα καὶ σὲ λιγότερο ἀπὸ ἕνα εἰκοσιτετράωρο (σύμφωνα μὲ τὸ πολιτικὸ ὡράριο) τρεῖς φορὲς τὸν χρόνο: Χριστούγεννα, Θεοφάνεια καὶ Πάσχα. Τὴν παραμονὴ τῶν ἑορτῶν τελεῖται Ἑσπερινὸς καὶ Θ. Λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου τὸ πρωί (κατ᾽ οἰκονομίαν, ὅπως γίνεται στὶς ἐνορίες) ἢ τὸ ἀπόγευμα (κανονικά, ὅπως γίνεται στὶς Ἱερὲς Μονές τοῦ Ἁγ. Ὄρους) καὶ τὸ πρωί τῆς ἑπομένης τελεῖται Ὄρθρος καὶ Θ. Λειτουργία τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Στὴν περίπτωση τῶν Ἱερῶν Μονῶν ἡ τέλεση τῶν δύο λειτουργιῶν γίνεται σὲ λιγότερο ἀπὸ ἕνα εἰκοσιτετράωρο, ἐνῶ ἀκόμη καὶ στὶς ἐνορίες, τὸ Μ. Σάββατο καὶ τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα, παρεμβάλλονται μεταξὺ τῶν δύο λειτουργιῶν λιγότερες ἀπὸ 15 ὧρες. Μάλιστα τὸ Τυπικὸν τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα ὁρίζει ἀκόμη μικρότερο χρονικὸ διάστημα μεταξὺ τῆς τελέσως τῶν δύο λειτουργιῶν κατὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Ἀναστάσεως.

6. Μήπως ὅμως παραβιάζεται ὁ Ζ΄ Ἀποστολικὸς κανόνας, ποὺ ὁρίζει νὰ μὴν ἑορτάζουμε τὸ Πάσχα (τὸ «Νομικὸν Φάσκα») μαζὶ μὲ τὸ Ἑβραϊκό, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ ἀπὸ αὐτό;

• Φέτος τὸ Ἑβραϊκὸ (Νομικὸ) Πάσχα ἑορτάσθηκε ἤδη στὶς 27 Μαρτίου – 4 Ἀπριλίου (βλ. σχετικὰ δημοσιεύματα στὰ ΜΜΕ). Δὲν θὰ ἑορτασθεῖ τὴν 1η Μαΐου. Ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ ὑπάρχει βέβαια στὸ «Πασχάλιον» (βλ. Μ. Ὡρολόγιον), ἀλλὰ δὲν ἰσχύει, ἀφοῦ ἡ ἐπίσημη Ἰουδαϊκὴ θρησκεία δὲν ὑπολογίζει μὲ τὸν ἴδιο τρόπο τὸν ἑορτασμὸ τοῦ Πάσχα.

Οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ εὐαγγελιστὲς στὴν πλειοψηφία τους δὲν πολυπραγμονοῦν γιὰ τὸν ἀκριβῆ χρόνο τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ἐπικεντρώνουν τὴν προσοχή τους στὸν ἴδιο τὸν Ἀναστάντα. Καλύτερα νὰ μιμηθοῦμε αὐτούς, γιὰ νὰ ἑορτάσουμε

τὸ Πάσχα σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι «ἐν ζύμῃ» κακίας, ἀλληλοκατηγορίας ἢ καὶ φαρισαϊκῆς τυπολατρείας. Γιὰ νὰ ἑορτάσουμε μὲ πνεῦμα ἀληθείας, ἀγάπης καὶ ἐλευθερίας, ποὺ ἐκπηγάζει ἀπὸ τὴν Τριήμερο Ἔγερση τοῦ Κυρίου μας.